

Міністерство освіти і науки України
Луцький національний технічний університет
Факультет цифрових, освітніх та соціальних технологій
Черкаський державний технологічний університет
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
імені Тараса Шевченка
Академія рекреаційних технологій і права
Національний університет водного господарства та
природокористування
Волинська обласна державна адміністрація
Головне управління Національної соціальної сервісної
служби України у Волинській області
Головне управління Пенсійного фонду України у
Волинській області
Волинський обласний центр соціальних служб
Головне управління держпраці у Волинській області
Волинський обласний центр зайнятості
Луцька міська рада

*в Всеукраїнська науково-практична
конференція
«Соціально-психологічна допомога і
соціальна робота: виклики сучасності»
(за міжнародної участі)
18–19 квітня 2024 року*

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Луцьк 2024

УДК 364 (477) (082)

С 34

Соціально-психологічна допомога і соціальна робота: виклики сучасності : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 18–19 квітня 2024 р.). Луцьк: відділ іміджу та промоції ЛНТУ, 2024. 473 с.

До збірника увійшли матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої проблемам соціально-психологічної допомоги і соціальної роботи, соціального захисту та безпеки населення в умовах воєнного стану, державної соціальної політики в контексті євроінтеграції України, психологічної допомоги та ментального здоров'я в умовах сучасних викликів, соціальних послуг та цифрової трансформації у соціальній сфері, психолого-педагогічних основ освітньої та соціальної інклюзії.

Рекомендовано науково-педагогічним працівникам, аспірантам, магістрам, усім зацікавленим у цій тематиці.

*Розглянуто та схвалено вченою радою факультету
Луцького національного технічного університету
Протокол № 8 від 18 квітня 2024 року*

Друкується в авторській редакції

© Луцький національний технічний університет, 2024

© Автори статей

**СЕКЦІЯ 1. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА БЕЗПЕКА
НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

11

Ірина Артисюк. Соціальний захист українських дітей в Польщі після повномасштабного вторгнення росії в Україну

11

Микола Бабій, Олександр Пітер Ніколаюк. Особливості взаємозв'язку між стратегіями емоційної регуляції

14

Олена Вісин, Михайло Клименко. Європейський досвід працевлаштування осіб з обмеженими фізичними можливостями

17

Яна Демчук. Соціальний захист безробітних в умовах воєнного стану

22

Діана Дмитрук. Особливості соціального забезпечення осіб похилого віку в умовах воєнного стану

27

Світлана Дмитрук. Соціальний захист дітей, що стали жертвами домашнього насильства в умовах воєнного стану

30

Валентина Журавська, Оксана Заболоцька. Особливості роботи територіального центру соціального обслуговування Нововолинської міської ради

35

Андрій Заблоцький, Маргарита Харитонюк. Робота психолога з внутрішньо переміщеними особами у соціальній сфері

40

Людмила Карпінчук. Соціальний захист чоловіків, які постраждали від насильства в умовах воєнного стану

45

Надія Ковальчук, Олег Карась. Соціальна підтримка здобувачів вищої освіти в Україні: проблеми та шляхи вдосконалення

49

Вікторія Кундля. Соціальна реінтеграція ветеранів в Україні

52

Юлія Леbedюк. Психолого-педагогічні умови підготовки психологів до роботи в закладах державної опіки над дітьми

56

<i>Валентина Лобойченко, Анна Михалюк, Ольга Букарева.</i> Окремі аспекти питання забезпечення безпеки населення України в умовах воєнного стану	60
<i>Валентина Любчук.</i> Допомога внутрішньо переміщеним особам в умовах воєнного стану в Україні (за результатами якісного дослідження)	64
<i>Неля Нагайчук.</i> Інклюзія послуг Пенсійного фонду України в умовах цифрової економіки та воєнного стану	67
<i>Оксана Пацюк.</i> Правове регулювання статусу ВПО в Україні	73
<i>Ірина Плісік.</i> Організація надання соціальних послуг на рівні територіальної громади	76
<i>Олександр Ситник.</i> Соціальний захист населення в умовах воєнного стану: теоретичні та конституційно-правові засади	80
<i>Марія Ткачук.</i> Соціальний захист учасників бойових дій у Луцькій територіальній громаді	82
<i>Мирослава Хлистік.</i> Особливості надання соціальних послуг в умовах воєнного стану	87
<i>Уляна Шкабура.</i> Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами під час війни у смт Колки	91

СЕКЦІЯ 2. ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

<i>Оскар Вальтер, Михайло Костюк.</i> Можливості для отримання медичної допомоги українськими біженцями у ФРН	97
<i>Діана Влачига.</i> Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Луцької міської територіальної громади: історія становлення і діяльності	100
<i>Наталія Герасимчук.</i> Євроінтеграція у соціальній сфері України на прикладі ратифікації Стамбульської конвенції	106
<i>Тетяна Демидюк.</i> Механізм формування фінансового забезпечення соціальної сфери в поствоєнний період (на	

прикладі Волинської області)	109
Оксана Жук, Оксана Сільвестрова. Формування державних соціальних стандартів та гарантій: концептуальні засади	110
Вікторія Комарчук. Ціннісно-орієнтаційна модель у роботі соціального працівника	114
Роман Кошелюк. «Fostering»-опіка як спосіб соціалізації неповнолітніх: зарубіжний досвід	117
Микола Кухарук. Молодіжні центри як осередки соціалізації молоді	124
Ірина Лінейко. Мережа молодіжної інфраструктури міста Луцька	129
Валентин Малиновський. Роль та місце Національної соціальної сервісної служби у механізмі реалізації державної соціальної політики	135
Анна Приступа. Забезпечення контролю за дотриманням гендерної рівності у діяльності Національної соціальної сервісної служби України	141
Юлія Тлучкевич. Недержавне пенсійне забезпечення: сучасний стан та перспективи розвитку	144
Дарина Черedyкo. Етичні стандарти в роботі соціального працівника	147

СЕКЦІЯ 3. МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ТА ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Микола Бабій. Психічне здоров'я здобувачів вищої освіти в умовах сучасних викликів	152
Інна Белова, Євген Кравчук, Максим Богдан. Вплив війни на рівень посттравматичного стресового розладу серед військових та цивільного населення	155
Марія Боднар. Особливості переживання життєвих криз студентською молоддю в екстремальних ситуаціях воєнного стану	160

<i>Лариса Бондарчук.</i> Надання психологічної допомоги потерпілому в умовах надзвичайної ситуації	164
<i>Дарина Галета, Володимир Терпелюк.</i> Соціально-педагогічна профілактика кібербулінгу серед підлітків	166
<i>Катерина Герасимюк-Казьмірук, Юлія Тимош.</i> Особливості переживання підліткової кризи учнями середніх класів в закладах загальної середньої освіти	171
<i>Олександра Губар.</i> Вплив стресу на психологічний стан здобувачів вищої освіти в період воєнного стану	174
<i>Зарина Дацук.</i> Ментальне здоров'я молоді як один з пріоритетів молодіжної політики	178
<i>Тетяна Корецька.</i> Важливість ментального здоров'я в умовах сучасних викликів	183
<i>Оксана Кункудак, Ігор Савчук.</i> Поширеність ожиріння у хворих після ішемічного інсульту на амбулаторному етапі реабілітації	186
<i>Наталія Мандрук.</i> Арттерапія як засіб корекції емоційно-вольових порушень у дітей дошкільного віку	189
<i>Сергій Марчук.</i> Здоровий спосіб життя в антропологічній педагогіці Костянтина Ушинського	193
<i>Наталія Міщук.</i> Особливості психологічного розвитку особистості дитини у неповній сім'ї	199
<i>Софія Нецюк.</i> Комунікативна компетентність студентів	202
<i>Адріана-Веста Олексюк.</i> Професійне вигорання фахівців у сфері соціального захисту та шляхи його подолання	205
<i>Петро Патій, Валентина Ярликова.</i> СПА-технології для відновлення стану здоров'я	209
<i>Софія Петрук.</i> Особливості корекції тривожності у дітей старшого шкільного віку	212
<i>Тетяна Поліщук, Інна Мезенцева.</i> Раціональне харчування – запорука здоров'я людей похилого віку	215
<i>Павло Процик.</i> Психологічні особливості ставлення до материнства жінок в період вагітності	219
<i>Діана Романіна, Маріанна Ярощук.</i> Ціннісно-смилова сфера підлітків, схильних до девіантної поведінки	222
<i>Надія Савчук, Яна Зінгель.</i> Професійне та емоційне	

вигорання медичних працівників	224
<i>Юлія Савчук.</i> Ментальні розлади в умовах війни: різновиди та способи їх подолання	226
<i>Христина Сливчук, Маріанна Ярошук.</i> Особливості впливу тривожності на процес учбової діяльності студентів	231
<i>Григорій Стеценко, Ігор Савчук.</i> Вплив ароматерапії на психоемоційний стан учнів 11-13 років	234
<i>Юлія Токарчук.</i> Психологічний аналіз динаміки розвитку студентської академічної групи	237
<i>Валентина Федорчук-Мороз.</i> Особливості управління психосоціальними ризиками на робочому місці в умовах воєнного стану	240
<i>Богдан Форманюк, Надія Савчук.</i> Вплив психологічного стресу на здоров'я особистості	243
<i>Олександр Хвесик, Ірина Сушик.</i> Роль компетенції team building (командобудування) у роботі соціального менеджера	246
<i>Тетяна Челленяк, Ольга Павлович.</i> Причини виникнення та способи подолання метаболічного синдрому в умовах сьогодення	250
<i>Ірина Чемерис.</i> Здоров'язбереження у філософсько-педагогічних вимірах Григорія Сковороди	253

СЕКЦІЯ 4. СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

<i>Зінаїда Антонова, Данило Гуменюк.</i> Особливості мотивації до кар'єрного зростання майбутніх психологів	257
<i>Оксана Варгата, Дарія Голота.</i> Комунікативні навички як важлива складова «soft skills» фахівців соціономічної сфери	259
<i>Галина Герасимчук, Алла Губіна.</i> Діджиталізація соціальних послуг: Європейські практики	262
<i>Антоніна Кулик, Максим Лопушанський.</i> Соціальна допомога жителям громади на прикладі комунального	

закладу «Центр надання соціальних послуг Старовижівської селищної ради»	265
Ярослава Мартинюк. Основні механізми фінансування соціальних послуг на рівні територіальної громади	270
Вікторія Михалевич. Цифрова трансформація соціальної сфери України в умовах війни	275
Надія Орищин. Залучення інформаційних технологій у соціальній реабілітації та інтеграції осіб з інвалідністю	280
Тетяна Склезь, Оксана Жук. Впровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості як необхідність в умовах кризи	286
Тетяна Тарануха. Модернізація соціальних послуг для людей з інвалідністю: цифрові рішення для інклюзивного суспільства	290
Людмила Тарасюк, Леся Герасимюк. Цифровізація соціальних послуг в Україні	296
Петро Філіпчук. Соціальні послуги Пенсійного фонду України: цифрова трансформація в умовах воєнного стану	301
Марія Юнакевич. Місце і роль соціальних послуг у діяльності органів місцевого самоврядування	305
СЕКЦІЯ 5. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ОСВІТНЬОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ	309
Лариса Балясевич. Формування моральних почуттів у дітей з особливими потребами	309
Валентина Вітюк. Особливості організації навчання дітей з особливими освітніми потребами	315
Олена Гапончук. Інноваційні технології навчання дітей з особливими освітніми потребами	320
Анна Гетманчук. Проблеми адаптації молодого викладача у закладах вищої освіти	323
Ірина Гринюк. Професійна підготовка педагогів до інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами	327
Сергій Гринюк, Валентина Гринюк. Організація	

інтерактивного навчання в умовах інклюзивної освіти	330
<i>Ольга Гулай, Віталій Кабак.</i> Розумне пристосування освітнього простору до потреб здобувачів освіти	337
<i>Анастасія Дендак.</i> Особливості впровадження інклюзивної освіти у вітчизняний простір	339
<i>Тетяна Зарубич, Лілія Потапюк.</i> Безбар'єрне освітнє середовище як основа соціальної інклюзії	344
<i>Оксана Ковальчук.</i> Доступність вивчення іноземної мови студентів з особливими потребами	349
<i>Віктор Кошелюк, Анастасія Шевчук.</i> Програмно-методичне забезпечення інклюзивної освіти	351
<i>Софія Купрійчик.</i> Конфлікти у закладах вищої освіти: характеристика видів	360
<i>Ангеліна Лук'ячук.</i> Особливості розвитку інклюзивного туризму в Україні	364
<i>Алла Мартинюк.</i> Використання інтерактивних методів викладання в інклюзивному середовищі	368
<i>Вікторія Мельник.</i> Особливості агресивної поведінки у дітей з особливими освітніми потребами	370
<i>Галина Мельник.</i> Особливості формування культури здоров'я учнів в інклюзивному освітньому середовищі	374
<i>Володимир Мілінчук.</i> Психогенеза мовленнєвих порушень у дітей в нормі та патології	379
<i>Наталія Мрочко, Наталія Гмитрук.</i> Прояви насильства над дітьми та їх попередження	382
<i>Тамара Николюк, Роман Николюк.</i> Особливості арттерапевтичних занять для постраждалих від війни в Україні	388
<i>Інна Осадченко, Тетяна Перепелюк, Сергій Ольховецький.</i> Методи підтримки населення України під час війни	391
<i>Наталія Павлишина.</i> Напрями підготовки майбутніх педагогів до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища	401
<i>Ольга Піменова.</i> Професійне вигорання вчителів: особливості у сучасному інклюзивному просторі	404

Тетяна Полухтович. Модель інклюзивного освітнього середовища	406
Лілія Потапюк, Богдана Лінник. Реалізація компетентнісного підходу в сучасній освіті як необхідна умова підвищення конкурентоспроможності майбутнього фахівця	409
Микола Руденко. Розвиток психіки дітей з обмеженими можливостями здоров'я як педагогічна проблема	417
Ірена Свидрук, Орестлава Сидорчук. Прийоми досягнення ефективної інклюзії та майндфулнеса в освітньому процесі	423
Ярослав Смаль, Богдан Боярин. Підвищення мотивації до здорового способу життя серед дітей молодшого шкільного віку	427
Ярослав Смаль, Андрій Веремчук. Моральне виховання молодших школярів у позакласній діяльності	430
Анастасія Трачук. Методи розвитку мовлення дітей з синдромом Дауна	434
Тайсія Троцюк. Толерантність як компонент ціннісної системи особистості студента	438
Юрій Тулашвілі, Оксана Димарчук. Використання електронних освітніх ресурсів у процесі навчання осіб з порушеннями зору	443
Катерина Турик. Формування соціальних навичок у дітей з особливими освітніми потребами	450
Марія Федінчук. Психолого-педагогічні умови попередження віктимності серед учнів у ЗЗСО	455
Ірина Цвяк. Адаптація здобувачів вищої освіти до умов інклюзивного освітнього середовища	458
Валерія Чернюк, Ольга Гулай. Smart-технології для підтримки інклюзивної освіти	462
Ольга Чубай, Олена Гапончук. Розвиток стресостійкості та емоційної регуляції учнів за допомогою інноваційних методів навчання	465
Ольга Чубай, Лілія Потапюк. Вплив інклюзивної освіти на соціальну адаптацію дітей з особливими освітніми потребами	468

p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.

5. Внутрішньо-переміщені особи. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Vnutrishno-peremishcheni-osobi.html>.

6. The architecture of help. Multilevel governance of the humanitarian crisis caused by the Russian aggression on Ukraine on the examples of activities in the Lubelskie Voivodeship (PL) and the Volyn Oblast (UA) Comparative research report. Lublin 2023. 61 p.

*Неля Нагайчук, к.е.н., доцент,
доцент кафедри соціального забезпечення,
Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси*

ІНКЛЮЗІЯ ПОСЛУГ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ВОЄННОГО СТАНУ

Поняття «інклюзія» (з англ. «inclusion») – *акт включення когось або чогось до групи, списку тощо, або особи чи предмета, який включено; доступність*) було введено у соціально-економічну сферу з прийняттям у 1945 році Організацією об'єднаних націй Загальної декларації про права людини, де зазначено, що права людини не залежать від статі, кольору шкіри, національності, релігії тощо. Статтею 23 Конституції України закріплено «право кожної людини на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, у якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості».

Особливого значення набуває інклюзія в контексті обов'язку держави забезпечити доступ до послуг, зокрема соціальних, для осіб, які мають певні обмеження пов'язані зі станом здоров'я, знаннями або особливим тимчасовим статусом, а також для тих осіб, які зіштовхуються з труднощами щодо пересування і потребують додаткових зусиль для «участі» у соціальній сфері.

Наразі «інклюзія» є багатоаспектним поняттям, що свідчить про її значення та цінність у сучасному суспільстві та використовується у різних сферах і у таких значеннях:

– як процес активного включення усіх людей у всі сфери суспільного життя, незалежно від їхніх особистих характеристик або обставин, що передбачає створення умов, де всі громадяни мають однаковий доступ до освіти, роботи, послуг та можливостей для

розвитку;

- як стан або система, де відсутні обмеження або бар'єри для участі і взаємодії людей у суспільстві та створення таких умов, що забезпечують рівноправну участь кожного індивіда у суспільному житті;

- як усвідомлення та повага до різноманітності людей, їхніх потреб та можливостей і передбачає визнання та врахування унікальності кожної людини і створення умов для їхнього повноцінного розвитку та самовираження;

- як гнучкість та адаптивність систем і структур, що здатні враховувати потреби різних груп людей, проявляється як здатність суспільства та державних інституцій трансформуватися у відповідності до потреб різних індивідів та забезпечення їхньої участі;

- як розвиток співпраці та партнерства між різними групами людей, установами та організаціями для забезпечення включення усіх членів суспільства у процеси прийняття рішень щодо їхнього життя.

Це дослідження має на меті виявити проблеми в організації надання послуг Пенсійним фондом України, оцінити їх доступність в умовах викликів воєнного стану, а також здійснити пошук ефективних рішень з урахуванням можливостей цифрової економіки.

Повномасштабне вторгнення росії у лютому 2022 року, наслідками якого стали окупація частини територій України та вимушена міграція частини населення з місць постійного проживання вимагають від державних інституцій відповідного реагування та вдосконалення організаційного механізму надання соціальних послуг. За результатами дослідження [1, с. 10], проведеного БФ «Право на захист», основною проблемою в умовах воєнного стану було названо відсутність технічних умов для подання заяви про надання соціальних послуг в електронній формі до ЦНАП, оскільки діюча процедура подання такої заяви вимагає особистої фізичної присутності заявника, що не завжди може бути безпечно та забезпечено в силу різних обставин, зумовлених військовою агресією рф.

Порядком організації надання соціальних послуг законодавець передбачив можливість подати заяву на отримання соціальних послуг в електронній формі через Єдиний державний вебпортал електронних послуг, електронну систему чи іншу інтегровану з ними інформаційну систему [2]. Однак в ході дослідження аналітиками було з'ясовано, що означена вище норма на практиці не реалізована внаслідок відсутності технічної можливості, як в отримувачів, так і в надавачів таких

послуг. Виявлений недолік може бути усунений через успішну реалізацію «Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери» [3], якою окреслено ключові засади цифровізації системи надання соціальних послуг громадянам та вектори цифрової трансформації всіх її складових «з урахуванням новітніх інформаційних та управлінських технологій, єдиних сучасних стандартів якості обслуговування громадян на базі єдиних стандартів і технологій».

Пенсійний фонд України та його територіальні органи є однією з тих інституцій соціального захисту, соціальні послуги якої підлягають цифровій трансформації. Перші кроки щодо цифровізації послуг, які надаються Пенсійним фондом України та його територіальними органами були окреслені «Стратегією модернізації та розвитку Пенсійного фонду України на період до 2020 року» [4]. Одним із заходів, реалізація якого має на меті поліпшення якості обслуговування громадян є «створення умов для доступу громадян до сервісів дистанційного їх обслуговування, подання документів (звернень) до Пенсійного фонду з використанням електронного цифрового підпису, доступу до інформаційних ресурсів через веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду». Розглянемо поступ ПФУ у забезпеченні інклюзії його послуг в умовах воєнного стану та генерованих військовою агресією рф соціальних ризиків.

У контексті основних завдань та функцій Пенсійного фонду та його територіальних органів, інклюзивність його послуг проявляється у впровадженні і розвитку цифрових інструментів та технологій, спрямованих на забезпечення доступності та рівних можливостей для всіх громадян, незалежно від їхнього стану здоров'я, фізичних або соціальних характеристик, а також місця перебування/проживання. Інклюзивність включає різні аспекти діяльності ПФУ, починаючи від доступу до інформації про права та обов'язки громадян у сфері пенсійного забезпечення та закінчуючи зручністю отримання пенсійних та інших виплат.

Як видно з інформації, представленої в таблиці, інклюзивність – це ключовий принцип в діяльності Пенсійного фонду та його територіальних підрозділів, реалізація якого, з урахуванням досягнень цифрової економіки, дозволяє забезпечити доступ до послуг пенсійного забезпечення для всіх громадян, незалежно від їхнього соціального статусу чи фізичних можливостей та зменшити вплив соціальних, економічних та гуманітарних викликів, зумовлених російсько-українською війною.

Прояви інклюзивності послуг Пенсійного фонду України та його територіальних підрозділів в цифровій економіці та умовах воєнного стану

В умовах	
<i>цифрової економіки:</i>	<i>воєнного стану:</i>
розробка та підтримка веб-порталів, мобільних додатків та інших цифрових інструментів, що дозволяють громадянам отримувати доступ до пенсійних послуг онлайн (подання заяв, перевірку стану пенсійного рахунку, отримання інформації про пенсійні виплати тощо);	розширення мережі відділень або використання мобільних та онлайн-сервісів для забезпечення доступу ускладненим регіонам;
впровадження сучасних систем електронної ідентифікації та аутентифікації, які дозволяють громадянам впевнено користуватися цифровими сервісами та забезпечують безпеку та конфіденційність даних, а також зручність користувачів;	забезпечення захисту особистих даних та конфіденційності громадян, особливо тих, хто перебуває у вразливих ситуаціях, що передбачає неухильне дотримання правил обробки та зберігання особистої інформації своїх клієнтів;
розвиток системи електронної звітності та документообігу для спрощення взаємодії з роботодавцями, пенсійними агентами та іншими зацікавленими сторонами, що дозволяє ефективно обробляти документи та заяви, зменшуючи час на їх обробку та ризик помилок внаслідок «людського» фактору;	впровадження спрощених процедур реєстрації та отримання пенсійних виплат для громадян, які перебувають у складних умовах (внутрішньо переміщені особи, біженці та ін.);
розробка адаптивних інтерфейсів, текстових версій для людей з порушеннями слуху або слухових версій для людей з порушенням зору, що забезпечує доступність цифрових сервісів та інформаційних ресурсів для всіх громадян, включаючи тих, хто має різноманітні фізичні обмеження;	проведення додаткових консультацій для громадян щодо їхніх прав та пенсійних виплат в умовах реалізації військових ризиків та пов'язаних з ними втрат, в тому числі документів.
проведення освітніх кампаній та надання консультації для користувачів щодо використання цифрових інструментів та послуг з метою підвищення рівня комп'ютерної грамотності серед громадян та забезпечення необхідної підтримки у використанні цифрових технологій.	

Складено автором, джерело [5]

Як видно з інформації, представленої в таблиці, інклюзивність – це ключовий принцип в діяльності Пенсійного фонду та його територіальних підрозділів, реалізація якого, з урахуванням досягнень цифрової економіки, дозволяє забезпечити доступ до послуг пенсійного забезпечення для всіх громадян, незалежно від їхнього соціального статусу чи фізичних можливостей та зменшити вплив соціальних, економічних та гуманітарних викликів зумовлених російсько-українською війною.

Нижче наведено перелік послуг, які Пенсійний фонд надає дистанційно з використанням електронних сервісів, які функціонують на його вебпорталі [5]:

- призначення та перерахунок пенсії;
- отримання електронних довідок (довідки про доходи пенсіонера для субсидії; довідки про доходи пенсіонера; витягу з Реєстру застрахованих осіб (РЗО); індивідуальних відомостей про застраховану особу (довідок ОК-5, ОК-7); довідки про трудовий та страховий стаж; даних про нараховану заробітну плату та про особливі умови праці; витягів з ЕТК та ЕРЛН);
- доступ до електронної трудової книжки;
- виправлення персональних даних у реєстрі застрахованих осіб;
- подання заяви на призначення субсидії/пільги та страхової виплати (заяви про внесення відомостей до Єдиного державного автоматизованого реєстру осіб, які мають право на пільги; заяви про призначення та надання житлової субсидії; заяви про надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого палива і скрапленого газу; заяви щодо перерахунку раніше призначених житлової субсидії; заяви щодо перерахунку раніше призначеної пільги; заяви на зміну способу виплати житлової субсидії або пільги; заяви про припинення житлової субсидії або пільги; заяви про призначення та надання житлової субсидії за експериментальним проектом);
- розрахунок майбутньої пенсії за допомогою сервісу «Пенсійний калькулятор»;
- подання електронних звернень щодо призначення/перерахунку, продовження) страхової виплати у зв'язку з нещасним випадком на виробництві/професійним захворюванням (заяви про призначення/перерахунок/продовження страхової виплати у зв'язку з нещасним випадком на виробництві (професійним захворюванням); заяви про призначення/перерахунок/продовження

страхової виплати у зв'язку зі смертю годувальника; заяви про відшкодування витрат на поховання потерпілого та пов'язані з цим ритуальні послуги; заяви про здійснення страхової виплати; заяви про компенсацію витрат).

Для їх отримання, застрахована особа повинна авторизуватися в особистому кабінеті на вебпорталі або завантажити мобільний застосунок «Пенсійний фонд». Це є свідченням того, що Пенсійний фонд України активно працює над забезпеченням інклюзивності своїх послуг через впровадження електронних послуг, розширення їх спектру та підвищення рівня інформованості застрахованих осіб.

Проведене дослідження дозволило зробити висновки теоретичного і практичного спрямування та окреслити горизонти підвищення рівня інклюзивності послуг ПФУ в умовах викликів воєнного стану та досягнень цифрової економіки. Основними перепонами на шляху цифровізації послуг ПФУ є низька цифрова грамотність населення (поверхневі навички користування цифровими сервісами), проблеми з доступом до Інтернету, особливо у сільській місцевості, відсутність у громадян технічних засобів для доступу до цифрових послуг ПФУ тощо.

Подальші кроки у сфері цифровізації послуг з пенсійного забезпечення мають бути зорієнтовані на розробку процедур з ідентифікації ризиків використання електронних сервісів, застосування механізмів мінімізації загроз, пов'язаних з їх використанням та зменшення впливу бар'єрів на шляху реалізації Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери.

Список використаних джерел

1. Розвиток соціальних послуг під час війни. URL: https://r2p.org.ua/storage/documents/73c6d24b0db41d1b87296303a1250a19bf4cf7d5_original.pdf.

2. Порядок організації надання соціальних послуг, затверджений Постановою КМУ від 1 червня 2020 року № 587 «Про організацію надання соціальних послуг». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>.

3. Розпорядження Кабінету Міністрів «Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-p#Text>.

4. Про схвалення Стратегії модернізації та розвитку Пенсійного фонду України на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.09.2016 р. № 672-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2016-%D1%80#Text>.